

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/211/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6710010281
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alojz Palaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2011:6710010281.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, na verejnom zasadnutí dňa 30. novembra 2011, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alojza Palaja a sudcov JUDr. Jozefa Ryanta a JUDr. Slavoj Sendeckého, prejednal odvolania okresného prokurátora a obžalovaného A. C., proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 23.08.2011, sp.zn. 4T 53/2010 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu vo Zvolene z 23.08.2011, sp.zn.4T 53/2010 v celom rozsahu.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného A. C., nar. XX.XX.XXXX vo Q., trvale bytom E. č. XX,

podľa § 285 písm. b) Tr. por. o s l o b o d z u j e spod obžaloby Okresného prokurátora vo Zvolene z 09.04.2010, sp.zn. 1 Pv 232/09 pre skutok, kvalifikovaný obžalobou ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., ktorý mal spáchať tak, že

dňa 07.02.2009 v čase o 8.30 hod. v Sielnici na miestnej komunikácii v blízkosti Obecného úradu a potravín, okres Q., ublížil na zdraví D. L. tak, že ho niekoľkokrát udrel kovovým boxerom do oblasti tváre, čím spôsobil D. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. č. XXX, E., mnohopočetné tržné rany tváre, podliatiny tváre s dobou PN 10 dní,

pretože tento skutok nie je trestným činom.

Podľa § 288 ods. 3 Tr. por. poškodenú stranu N., Q. D., a.s. Y. XX, R., s nárokom na náhradu škody odkazuje na občianske súdne konanie.

Podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. u k l a d á sa zhabanie veci, a to 1 ks boxera z nezisteného kovového materiálu chrómovej farby so štyrmi ostrými výstupkami o rozmeroch 11 cm x 7 cm, bez výrobného čísla.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný A. C. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 07.02.2009 v čase o 8.30 hod. v E. na miestnej komunikácii v blízkosti Obecného úradu a potravín, okres Q., ublížil na zdraví D. L. tak, že ho niekoľkokrát udrel kovovým boxerom do oblasti tváre, čím spôsobil D. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. č. XXX, E., mnohopočetné tržné rany tváre, podliatiny tváre s dobou PN 10 dní.

Za to bol odsúdený podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. i), § 38 ods. 2,3 Tr. zák., § 56 ods. 1,2 Tr. zák. na peňažný trest vo výmere 170,- Eur.

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. mu bol uložený náhradný trest odňatia slobody vo výmere dvoch mesiacov, pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu obžalovaným.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. bola poškodená strana N., Q. D., a.s., Y. XX, XXX XX R., IČO: XXXXXXXX s jej nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.

Podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. bolo uložené obžalovanému ochranné opatrenie - zhabanie vecí, a to 1 ks boxera.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie okresný prokurátor, čo do výroku o vine aj treste, ktoré dodatočne písomne odôvodnil. Rovnako podal odvolanie v zákonnej lehote aj obžalovaný A. C. prostredníctvom svojho obhajcu.

Okresný prokurátor sa odvolaním domáhal zrušenia napadnutého rozsudku vo výroku o vine aj treste s tým, že podľa jeho názoru mala byť pri tomto skutku uznaná vina obžalovaného aj z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Tr. zák. s poukazom na ust. § 138 písm. a) Tr. zák. a mal mu byť uložený úhrnný trest podľa § 364 ods. 2 Tr. zák.

Poukázal, že v predmetnej veci došlo medzi obžalovaným a poškodeným k vzájomnému napádaniu, pritom poškodený už bol za svoje konanie právoplatne odsúdený. K tomuto konfliktu došlo na miestnej komunikácii a na mieste verejnosti prístupnom a za prítomnosti najmenej ďalších troch ďalších osôb odlišných od osoby obžalovaného a poškodeného. Obžalovaný pri konflikte použil kovový boxer, ktorým trikrát udel poškodeného, pričom výpoveď v tomto smere potvrdili svedecké výpovede a tiež lekárske správy z vyšetrenia zdravotného stavu poškodeného, ako aj výpoveď znalca z odboru zdravotníctva na hlavnom pojednávaní.

Vyslovil názor, že obžalovaný použil kovový boxer na úder proti poškodenému v momente, kedy už poškodeného svedok C. I. odťahoval od obžalovaného a teda toto konanie už bolo celkom zjavne neprimerané útok poškodeného a použitie poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. i) Tr. zák. pri ukladaní trestu podľa názoru obžaloby nie je odôvodnené. Je teda zrejmé, že obžalovanému nemali byť pričítané žiadne poľahčujúce okolnosti, naopak, priťažuje mu, že spáchal viac trestných činov a teda upravená trestná sadzba trestu odňatia slobody je šesťnásť mesiacov až tri roky. Javí sa teda namieste ukladanie podmienenečného trestu odňatia slobody s primeranou skúšobnou dobou a v prípade ukladaní peňažného trestu uloženie vyššej sumy ako na dolnej hranici zákonom stanovenej výmery pre tento druh trestu. Krajský prokurátor na verejnom zasadnutí vyslovil zhodný názor s odvolaním okresného prokurátora s tým, že navrhol zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenia vecí súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie na odstránenie predmetných nedostatkov.

Obžalovaný sa odvolaním domáhal zrušenia napadnutého rozsudku v celom rozsahu a oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. a), c) Tr. por. prípadne, aby vec bola vrátená súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie. Tento návrh odôvodnil tým, že obžalovaný sa necíti byť vinným z predmetného skutku, podľa jeho názoru obrana obžalovaného bola primeraná útoku poškodeného, ktorý obžalovaný svojou obranou odvracal. Pri porovnaní zranení obžalovaného poškodeného je zrejmé, že obžalovaný utrpel zranenia s predpokladanou liečbou 7 dní a poškodený utrpel zranenia s predpokladanou dobou liečenia 10 dní, čo evidentne nie je neprimerané. Poukazuje na to, že obrana môže byť alebo musí byť intenzívnejšia ako útok, aby mohol byť útok odvrátený. Obhajca obžalovaného na verejnom zasadnutí ďalej doplnil odôvodnenie odvolania v rámci svojho návrhu v tom smere, že súd prvého stupňa ustálil skutkový stav nesprávne, z tohto nie je zrejmé, že predtým útok vyvolal a zaútočil na obžalovaného práve poškodený D. L. a obžalovaný konal v nutnej obrane a jej mieru vôbec neprekročil. Tiež nebolo ustálené, koho bol boxer, ktorým mala byť spôsobená ujma na zdraví poškodeného.

Krajský súd na základe odvolaní odvolateľov preskúmal v zmysle ust. § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku, s prihliadnutím i na chyby, ktoré odvolaniami neboli vytykané,

a zistil, že odvolanie obžalovaného je v celej miere opodstatnené, na rozdiel od odvolania okresného prokurátora.

Súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní všetky dostupné dôkazné prostriedky, v záujme ustálenia skutočného stavu veci, a to pri plnom rešpektovaní všetkých základných zásad trestného konania, pri vykonávaní dôkazov. V dôvodovej časti písomného vyhotovenia rozsudku vysvetlil, ktoré skutočnosti mal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové a právne závery, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov jednotlivo i v ich súhrne. Naproti tomu pri hodnotení dôkazov postupoval v rozpore s ust. § 2 ods. 12 Tr. por., dôkazy neboli vyhodnotené objektívne a rozhodne nevedli ani k správny skutkovým záverom, prevzal v podstate skutkové závery obžaloby, ktoré nezodpovedajú dôkaznej situácii, aspoň nie v úplnej miere, nevystihujú priebeh skutku tak, ako sa v skutočnosti odohral v zmysle zabezpečených dôkazov.

Krajský súd sa musí stotožniť s názorom obhajoby, predneseným na verejnom zasadnutí v tom smere, že predmetný skutok postráda opis celého skutku, popisuje iba konanie obžalovaného, ktoré potom vyznieva v skutočnosti na uznanie viny z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., prípadne aj z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ako bol skutok kvalifikovaný obžalobou, na rozdiel od rozsudku súdu prvého stupňa.

Samotný skutok vôbec nezachytáva jednoznačne preukázanú situáciu, že bol to obžalovaný, ktorý bol prvý napadnutý v tejto veci poškodeným D. L., ktorý bol v inom konaní ako obžalovaný uznaný za vinného z predmetného skutku.

Pokiaľ ide o obžalovaného a poškodeného v predmetnej veci, v zásade možno konštatovať, že ani poškodený D. L. nepopiera, že bol to on, ktorý najprv slovné a potom fyzicky napadol obžalovaného, ktorý sa v počiatku tohto konfliktu nachádzal na opačnej strane ulice, bol to D. L., ktorý prišiel k obžalovanému a po slovnom útoku zaútočil na obžalovaného aj fyzicky, ktorému útoku sa obžalovaný bránil.

Z vykonaného dokazovania je tiež nesporné, že útok poškodeného D. L. nebol zastavený tam prítomnými svedkami, a to C. I., ktorý sa v čase útoku snažil oddeliť práve D. L. od brániaceho sa obžalovaného A. C., v skutočnosti sa mu to nepodarilo a sám tento svedok potvrdil, že obžalovaný kázal tomuto svedkovi, aby zobral preč D. L., čo sa mu nepodarilo až do príchodu kamarátov obžalovaného, a to svedkov D. A. a A. A.. Títo svedkovia potvrdili, že obžalovaný na nich čakal a po ich príchode stále poškodený útočil na obžalovaného a v ďalšom útoku nepokračoval až potom, keď obžalovaného odviekli do auta, ktorým na toto miesto prišli.

Pokiaľ ide o použitý boxer, nebolo preukázané, kto z aktérov tohto konfliktu mal u seba alebo priniesol na miesto konfliktu predmetný boxer. Podľa svedka D. A. tento vypadol D. L. na zem a následne ho použil na obranu obžalovaný A. C., resp. samotný úder zrejme nevidel, kto konkrétne tento boxer použil. Obdobne vypovedal aj svedok A. A.. Svedok vypovedal rozporne v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní, keď najprv uvádzal, že videl v ruke D. L. tento boxer, potom údajne mal vypadnúť niekde z oblečenia D. L.. Treba brať v úvahu, že svedkovia A. boli priateľmi obžalovaného A. C., čiže v tomto smere ich výpovede ohľadom boxera sú čiastočne odlišné, nie však v podstatnej okolnosti, že obžalovaný sa v čase ich príchodu a následne úderu na stranu poškodeného L. stále bránil tak, ako to už uviedol aj spomínaný svedok C. I., priateľ zasa poškodeného D. L.. Tento svedok videl len spadnutý boxer na zemi a tiež videl, ako ho zodvihol obžalovaný a uderil D. L. do tváre asi trikrát. Ten pre zmenu od svedkov A. nevidel boxer v rukách D. L.. Z pohľadu priebehu skutku a následne aplikácie ustanovení Trestného zákona o nutnej obrane, v konečnom dôsledku nie je ani rozhodujúce, či obžalovaný sám priniesol, ale mal u seba pred útokom poškodeného predmetný boxer alebo nie.

Súd v ďalšom nesprávne postupoval pri aplikácii jednotlivých ustanovení Trestného zákona, keď uznal vinu, jednak skutkovo nejasnú a nesprávne ustálenú, ale tiež v rámci aplikácie ust. § 25 Tr. zák. Nesprávnym vyhodnotením jednak skutkových okolností, ale aj priebehu skutku a jeho následkov došlo k nesprávnemu výkladu z pohľadu právneho ustanovenia § 25, hlavne v odseku 2 Tr. zák.

Podľa § 25 ods. 1,2 Tr. zák. o nutnej obrane, čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o nutnú obranu,

ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

Z hodnotenia dôkazov krajského súdu možno jednoznačne dospieť k záveru, hlavne z výpovedí svedkov na strane obžalovaného i poškodeného, že obžalovaný konal počas odvracania priamo hroziaceho alebo trvajúceho útoku na záujem chránený týmto zákonom. Treba zdôrazniť, že podľa súdneho výkladu ust. § 25 pri nutnej obrane neexistuje podmienka subsidiarity, keď obranca sa nemusí útoku vyhnúť inými možnými spôsobmi a až potom, ak niet iného východiska, pristúpiť k nutnej obrane. Nikto nie je povinný ustupovať pred neoprávneným útokom na záujmy chránené Trestným zákonom, ale má naopak právo použiť proti takémuto útoku obranu, ktorá nie je celkom zjavne neprimeraná útoku. Riziko vyvolané útokom musí znášať útočník. Z toho vyplýva, že nutná obrana je teda proti útoku v zmysle § 25 Tr. zák. prípustná vždy.

V ďalšom je zrejmé, že konanie obžalovaného v rámci obrany smerovalo výlučne iba proti útočníkovi, teda proti poškodenému, ktorý viedol útok v zmysle § 25 Tr. zák., nie proti inej nezúčastnenej osobe.

Útočník nesie za útok zodpovednosť, pretože len on ho prevádza, resp. vykonáva. Z tejto zásady sú zrejmé výnimky. Jednou z nich je, že ak útočník použije na vedenie útoku veci patriace nezúčastnenej osobe, nutná obrana je potom prípustná aj na ich neutralizáciu, a to do doby, kým ich útočník používa na útok. V tomto smere v konkrétnom prípade takáto výnimka zistená nebola. Pokiaľ ide o druhú výnimku, ide o situáciu, ak obranca použije na obranu veci patriace nezúčastnenej osobe. Pri aplikácii na konkrétny prípad by bolo možné uvažovať o použití boxere obžalovaným, je však zrejmé, že tento patril buď obžalovanému alebo poškodenému, teda nejde o túto výnimku.

Pri tretej výnimke ide o prípady, keď obranca nevyhnutne v záujme účinnej obrany porušuje chránené záujmy štátu a spoločnosti, ktorých porušenie je zároveň potenciálne spôsobilé odvrátiť útok útočníka.

Na predmetný prípad však bola použitá štvrtá výnimka o nutnej obrane, ku ktorej nedošlo z dôvodu jej celkom zjavnej neprimeranosti k útoku v zmysle ust. § 25 ods. 2 Tr. zák. tak, ako to ustálil v napadnutom rozsudku súd prvého stupňa. Pokiaľ ide o spôsob obrany obžalovaného, je nesporné, že obžalovaný sa bránil spočiatku spôsobom zhodným, teda údermi rukami, pästami, ako útočil poškodený. Na druhej strane však v záverečnej fáze svojej obrany využil možnosť použiť aj zbraň vo forme boxeru, ktorý sa neznámym miestom dostal medzi útočníka a obrancu. Tu nie je rozhodujúce, či tento prostriedok mal pri sebe už bez predvídania tejto situácie obžalovaný a sám ho potom použil na svoju obranu, nie však hneď v počiatkovej fáze svojej obrany, ale až po tom, čo trval útok poškodeného, aj keď sa mu ďalšia osoba snažila zabrániť v pokračovaní útoku, ale poškodený v ňom napriek tomu pokračoval. Nešlo teda o prípad použitia tejto zbrane na účel útoku, ale na účely obrany. Už vyššie bolo uvedené, že obrana nemusí byť proporcionálna útoku, môže byť neprimeraná útoku, dokonca môže byť aj zjavne neprimeraná útoku. Vylúčenie iba celkom zjavnej neprimeranosti obrany k útoku dáva obrancovi široké oprávnenia zakročiť proti útoku výraznejšie, než ako je vedený sám útok, opierajúc sa o zásadu, že riziko útoku musí znášať útočník. Treba pritom mať na zreteli, že obrancovo konanie je namierené na ochranu právneho poriadku, zatiaľ čo útok koná protiprávne, teda, aby bola obrana účinná, musí byť intenzívnejšia ako útok. Teda z hľadiska aj použitého prostriedku vo forme boxeru, zodpovedá v tomto prípade uvedenej zásade, keďže primeranosť, resp. celkom zjavná neprimeranosť obrany k spôsobu útoku nie je závislá od prostriedku použitého na obranu, ale od spôsobu, ktorým ho brániaci sa použije. Z hľadiska intenzity, spôsobu použitia prostriedkom nutnej obrany môže byť táto taká veľká, aby bola hypoteticky bez sporu schopná odvrátiť útok, keďže obranca len odhaduje, v akých intenzitách bude útok a ako intenzívne bude nutné proti nemu zasiahnuť, ale zároveň túto intenzitu nesmie výrazne presiahnuť. Obrancovi sa teda ponecháva značná rezerva, v rámci ktorej môže intenzitu obrany voči útoku prekročiť. Obranca nemusí teda dať prednosť slabšiemu, ale neistému spôsobu použitia prostriedku, ktorý z konkrétneho hľadiska nie je bez sporu schopný odvrátiť útok. Obranca používa tieto obranné prostriedky spôsobom úmerným aj spôsobu použitia útočných prostriedkov útočníkom alebo niekedy aj len vzhľadom na samotné útočné prostriedky, pokiaľ sú samo o sebe značne nebezpečné.

Z toho potom vyplýva, že aj proti neozbrojenému útočníkovi možno zakročiť použitím zbrane, dokonca aj strelnej zbrane, proti útočníkovi ozbrojeného nožom, či hocikým iným predmetom, ktorý môže použiť ako zbraň, možno rovnako použiť strelnú zbraň. V nutnej obrane možno použiť aj nelegálne držanú zbraň.

Pokiaľ ide o následnú škodu v rámci útoku a obrany, toto kritérium je v podstate sekundárne pre posúdenie, či nutná obrana nie je celkom zjavne neprimeraná spôsobu útoku, z hľadiska kritéria škody spôsobenej obranou. Z tohto hľadiska sa primeranosť obrany posudzuje porovnaním škody, ktorá bola spôsobená útočníkovi a škody, ktorá hrozila záujmu chráneného Trestným zákonom z útoku.

Aj z tohto pohľadu možno konštatovať, že pokiaľ ide o škodu vo forme ublíženia na zdraví, keď iná škoda pri útoku a obrane zjavne zistená nebola, sú zranenia oboch zúčastnených, teda útočníka aj poškodeného, porovnateľné, z hľadiska liečenia a prípadnej práceneschopnosti takmer zhodné. I keď u poškodeného, tieto zranenia si vyžiadali vážnejší lekársky zákrok, na rozdiel od zranení obžalovaného, ktorý ale bol v postavení osoby brániacej sa útoku.

Vychádzajúc z týchto dôkazov a právnych úvah o predmetnom skutku a konaní obžalovaného v rámci neho, krajský súd jednoznačne dospel k záveru, že obžalovaný v plnej miere konal v súlade s ust. § 25 ods. 1 Tr. zák., takéto konanie potom nie je trestným činom. Neboli splnené podmienky ust. § 25 ods. 2 Tr. zák. pre jeho aplikáciu na konkrétny prípad, pretože obžalovaný vôbec neprekročil medze nutnej obrany, stanovenej v ust. § 25 ods. 1 Tr. zák.

Za týchto okolností krajský súd nemal iné východisko v tejto veci, ako postupovať v zmysle výrokovej časti tohto rozsudku, teda zrušiť nezákonný rozsudok súdu prvého stupňa a obžalovaného oslobodiť spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Tr. por., pretože skutok v zmysle obžaloby nie je trestným činom.

Bolo namieste a v súlade so zákonom v ďalšom rozhodnúť podľa § 288 ods. 3 Tr. por. obligatórne a poškodenú stranu s nárokmi na náhradu škody odkázať na konanie na občiansko-súdne konanie a zároveň boli splnené podmienky pre postup podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. uložením zhabania veci, a to konkrétne boxera, pretože zhabanie tohto predmetu si vyžaduje bezpečnosť ľudí a verejný záujem, aby ju nebolo možné zneužiť ako zákernú zbraň pri inom možnom útoku, pritom jej vlastník v rámci dokazovania na hlavnom pojednávaní nebol určený, zostal iba v teoretickej polohe.

Z uvedených dôvodov krajský súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.